

הַלְבוֹת מְכִירָה פָּרָק ה

א. כָּל הַמְטַלְטֵלִין קוֹנִין זֶה אֶת זֶה. כִּיצַד: הַחֲלִיף פָּרָה בַּחֲמֹר, אוּ יֵין בַּשֶּׁמֶן אֶף עַל פִּי שְׁמַקְפִּידִין עַל הַדָּמִים וְשִׁעְרוֹ כִּמְהָ שׁוּוֹה זֶה וְכִמְהָ שׁוּוֹה זֶה, וְאַחֵר כִּף הַחֲלִיפוֹ כִּיּוֹן שְׁמֶשֶׁךְ הָאֶחָד אוּ הַגְּבִיָּה, קָנָה הַשְּׁנִי הַמְטַלְטֵלִין הָאֲחֵרִים בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵם, וְנַעֲשׂוּ בְּרִשּׁוֹתוֹ, וְאֶף עַל פִּי שְׁעָדִין לֹא מִשְׁכָּן.

ב. הַחֲלִיף חֲמֹר בַּפָּרָה וְטָלָה, וּמִשְׁךְ אֶת הַפָּרָה וְעָדִין לֹא מִשְׁךְ אֶת הַטָּלָה לֹא קָנָה, שְׁאִין כָּאֵן מְשִׁיכָה גְמוּרָה. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצָא בָּזָה.

ג. דָּמִים שְׁאִין מְקַפִּידִין עֲלֵיהֶם הָרִי הֵן כִּשְׁאָר מְטַלְטֵלִין, וְקוֹנִין. כִּיצַד: הָרִי שֶׁחָפֶן מַעוֹת בְּלֹא מִשְׁקָל וּבְלֹא מִנְיָן, אֲלֹא נִטְלָן אַכְסָרָה, וְאָמַר לוֹ מְכַר לִי פָּרְתָךְ אוּ יֵין זֶה בְּאֵלּוֹ, וְנָתַן לוֹ אֶת הַדָּמִים קָנָה, וְאִין אֶחָד מֵהֶם יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ: שְׁזֶה דָּבָר שְׁאִינוֹ מְצוּי הוּא, וְלֹא הֶצְרִיכּוּ בּוֹ מְשִׁיכָה.

ד. וְכֵן רְאוּבֵן שְׁמַכֵּר מְטַלְטֵלִין לְשִׁמְעוֹן בַּחֲמִשִּׁים זֶזוֹ, וְקָנָה שְׁמַעוֹן הַמְטַלְטֵלִין וְנִתְחַיֵּב בְּדָמִים, וְאַחֵר שְׁנִתְחַיֵּב שְׁמַעוֹן בַּחֲמִשִּׁים זֶזוֹ אֵלּוֹ, הָיָה לוֹ יֵין אוּ בְּהֵמָה וְעַבְדִּי וְכִיּוֹצָא בָּהֶן מִשְׁאָר הַמְטַלְטֵלִין, וְהָיָה רוּצָה לְמַכְרָן, וְאָמַר לוֹ רְאוּבֵן מְכַר אוֹתָן לִי בַּחֲמִשִּׁים זֶזוֹ שִׁישׁ לִי בִידֶךָ דְּמֵי הַמְכָר, וְאָמַר לוֹ הִין קָנָה רְאוּבֵן הַמְטַלְטֵלִין בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵן, וְאֶף עַל פִּי שְׁלֹא מִשְׁךְ וְלֹא הַגְּבִיָּה: שְׁגַם זֶה דָּבָר שְׁאִינוֹ מְצוּי הוּא, וְלֹא הֶצְרִיכּוּ בּוֹ מְשִׁיכָה.

ה. אֲבָל אִם הָיָה לוֹ חֹב עָלָיו שְׁלֹא מַחֲמַת הַמְכָר, וְאָמַר לוֹ מְכַר לִי מְטַלְטֵלִין בַּחוּב שִׁישׁ לִי אֲצִלְךָ, וְרָצוּ שְׁנֵיהֶם לֹא קָנָה: עַד שִׁיגְבִיָּה, אוּ יִמְשֹׁךְ דָּבָר שְׁאִין דִּרְכּוֹ לְהַגְּבִיָּה, אוּ יִקְנֶה בְּאֶחָד מִן הַדִּרְכִּים שֶׁהַמְטַלְטֵלִין נִקְנִין בָּהֶן.

ו. הַקְּרָקְעוֹת וְהָעֲבָדִים וְהַבְּהֵמָה וְשְׁאָר כָּל הַמְטַלְטֵלִין כָּל אֶחָד מֵהֶן נִקְנָה בַּחֲלִיפִין, וְהוּא הַנִּקְרָא קִנְיָן. וְעִיקַר הַדֶּרֶךְ הַזֹּאת שִׁיתֵּן הַקּוֹנֶה לְמַקְנָה כָּלִי כָּל שֶׁהוּא, וְיֹאמַר לוֹ קָנָה כָּלִי זֶה חֲלָף הַחֲצֵר אוּ הַיֵּין אוּ הַבְּהֵמָה אוּ הָעַבְדִּי שְׁמַכְרָתָ לִי בְּכָף וּכְף: כִּיּוֹן שֶׁהַגְּבִיָּה הַמּוֹכֵר אֶת הַכָּלִי, וְקָנָהוּ קָנָה הַלּוֹקֵחַ אוֹתוֹ הַקְּרָקַע אוּ אוֹתָן הַמְטַלְטֵלִין, אֶף עַל פִּי שְׁעָדִין לֹא מִשְׁכָּן וְלֹא נָתַן אֶת הַדָּמִים; וְאִין אֶחָד מֵהֶן יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ.

ז. אִין קוֹנִין אֲלֹא בְּכָלִי, וְאֶף עַל פִּי שְׁאִין בּוֹ שׁוּוֹה פְּרוּטָה; וְאִין קוֹנִין בְּדָבָר שֶׁהוּא אֲסוּר בַּהֲנִיָּה, וְלֹא בַּפְּרוּת, וְלֹא בַּמַּטְבֵּעַ. וְאִין קוֹנִין בְּכָלִי שְׁלֵמוֹכֵר, אֲלֹא בְּכָלִי הַלּוֹקֵחַ.

ח. הַקָּנָה אֶחָד כָּלִי לְמוֹכֵר כְּדִי שִׁיקְנָה הַלּוֹקֵחַ אוֹתוֹ הַמְּכַרֵּר, זָכָה לַלּוֹקֵחַ; וְאֶף עַל פִּי שֶׁהַקָּנָה לוֹ הַכָּלִי עַל מְנַת לְהַחֲזִירוֹ, נִקְנָה הַמָּקֹחַ וְזָכָה בּוֹ הַלּוֹקֵחַ, שֶׁמִּתְנָה עַל מְנַת לְהַחֲזִיר, שְׁמָה מִתְנָה.

ט. אֶף עַל פִּי שְׁלֹא תַפֵּס הַמּוֹכֵר כָּל הַכָּלִי שֶׁקָּנָהוּ חֲלָף מִמְּכָרוֹ, אֲלֹא אֶחָד מִקְצָתוֹ וְאֶחָד הַמַּקְנָה לוֹ מִקְצָתוֹ קָנָה הַלּוֹקֵחַ: וְהוּא שִׁיאֲחֹז מִמֶּנּוּ כְּדִי שֶׁעוֹר כָּלִי, אוּ יֵאֲחֹזנוּ אֲחִיזָה שֶׁהוּא יָכוֹל לְנַתֵּק אֶת כָּל הַכָּלִי מִיד הַמַּקְנָה לוֹ.

י. לְפִיכָף אִם הַקָּנָה לוֹ בְּמַקְצַת הַבְּגָד, צָרִיךְ שִׁיאֲחֹז מִן הַבְּגָד כְּדִי שֶׁלֹּשׁ אֲצַבְעוֹת: שְׁאִם יִפְסַק מִמְּקוֹם שִׁאֲחֹז, הָרִי הוּא כָּלִי בַּפְּנִי עֲצָמוֹ שֶׁשְׁלֹשׁ אֲצַבְעוֹת מִן הַבְּגָד קְרוּי כָּלִי, כִּמּוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ בַּעֲנִין

טמאת בגדים. וכן אם אחז פחות משלוש, והיה יכול לנתק כל הפלי הרי זה קנה.

יא. זה שכותבין בשטרות וקנינו מפלוני בכלי הפשר לקנות בו בכלי, להוציא הפרות וכיוצא בהן; הפשר, להוציא אסורי הנזיה; לקנות בו, להוציא כליו שלמוכר.

יב. זה הקנין, אינו צריך להיות בפני עדים, אלא אם היה בינו ובין חברו, קנה: שלא הצריכה תורה עדים בדיני ממונות אלא לכופר; אבל המוכר או הנותן או השוכר או המשאיל וכיוצא בהן, אינו צריך עדים. וכיון שקנה הקונה בדרך מן הדרכים שקונין בהן בין בהגבהה, בין במשיכה ומסירה, בין בקנין, בין בכסף או בשטר או בחזקה קנה, ואף על פי שאין שם עדים.

יג. המוכר או הנותן שקנו מידו יש לכל אחד מהן לחזור בו כל זמן שעסקין באותו ענין, ואף על פי שהקנין בפני עדים; הפסיק הענין אין אחד מהם יכול לחזור בו, אף על פי שאין ביניהם עדים. וכשם שחוזר המוכר והנותן, כך חוזר הלוקח והמקבל כל זמן שעסקין באותו ענין: מה שאין כן בשאר דרכי ההקנייה.

יד. יש דברים הרבה שאין צריכין קנין, ואין לקנין בהם טעם כגון המשחרר עבדו, או המגרש את אשתו, או העושה שליח, או המוסר מודעה, או המבטל מודעה, או המוחל לחברו חוב או פקדון שיש לו בידו, וכל כיוצא בדברים אלו.

טו. נהגו רב המקומות להקנות למקצת אלו הדברים וכיוצא בהן, ואומרים וקנינו מפלוני שעשה פלוני שליח, או שמחל לפלוני חוב שיש לו אצלו, או שבטל המודעה שמסר על גט זה, וכיוצא באלו, ואף על פי שאינו צריך.

טז. קנין זה שנהגו להקנות באלו הדברים אינו מועיל כלום, אלא להודיע שאינו אומר דברים אלו כמשחק ומהתל אלא שגמר בלבד ואחר כך אמר; לפיכך אם אמר בלב שלם אני אומר, וגמרתי לעשות דבר זה אינו צריך דבר אחר כלל.

יז. הדברים שאין בהן ממש, אין הקנין מועיל בהן כלום. כיצד: הרי שכתב בשטר קנינו מפלוני שילך בסחורה עם פלוני, או שיחלקו החצר שביניהם, או שישתתפו שניהם באמנות, וכיוצא בדברים אלו כלן הרי זה קנין דברים, ואינו מועיל כלום: שהרי לא הקנה לחברו דבר מסים וידוע, לא עיקר ולא פרות עיקר הידוע.